

KÄYTÄNNÖN OHJEITA DIALYYSIPOTILAILLE

Dialyysiosasto sijaitsee keskussairaalan pohjakerroksessa (E0).

Osastomme on avoinna ma–pe kello 7.15–20.00, la–su kello 7.15–15.00

Voit soittaa osastolle aukioloaikojen puitteissa numeroon 06 213 2662.

Dialyysiosastolla työskentelevät lääkäri, osastonhoitaja, sairaanhoitajia sekä osastosihteeri ja laitoshuoltaja. Sosiaalityöntekijä, ravitsemusterapeutti, fysioterapeutti, sairaalapastori ja psykologi ovat käytettävissä tarpeen mukaan. Pyrimme yksilövastuiseen hoitotyöhön ja potilaiden omatoimisuuden edistämiseen. Jokaiselle potilaalle nimetään vastuuhoitaja, joka huolehtii potilaan ohjauksesta.

Osastollamme on kymmenen hoitopaikkaa. Hoidon aikana on mahdollista olla sängyssä hoitotuolissa. Aamuvuoroon tulevien hoidot pyritään aloittamaan kello 7.30–9.00. Iltapäivän hoidot alkavat kello 13.00–15.00. Annamme jokaiselle potilaalle henkilökohtaisen aikataulun, mistä ilmenee viikonpäivät ja kellonajat. Potilaille annetut hoitoajat ovat ohjeellisia, eli muutokset hoitoaikoihin ovat mahdollisia. Hoitoajoista ja muutoksista pyrimme neuvottelemaan potilaan kanssa. Toivomukset otamme huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Dialyysin vierailuajat ovat kello 10.00–11.00 ja 16.00–17.00.

Matkapuhelimen käyttö dialyysiosastolla on kielletty. Puhelin on pidettävä suljettuna tai sen voi jättää lukolliseen pukukaappiin. Myös mobiililaitteiden lataaminen on kielletty dialyysikoneiden läheisyydessä.

Munuaisten vajaatoiminta

Vaikea-asteinen munuaisten vajaatoiminta (uremia) aiheuttaa häiriöitä ihmisen elintoiminnoissa, ja tästä johtuen voi vaikeuksia jokapäiväisessä elämässä. Virtsan erityis vähenee, nestetasapaino häiriintyy, verenpaine nousee, anemiaa sekä väsymystä saattaa esiintyä. Lisäksi voi ilmetä luustomuutoksia, iho-oireita, rytmihäiriöitä ja tulehdusriskin lisääntymistä. Masentuneisuutta ja sukupuolielämän vaikeutumista saattaa myös esiintyä.

Parhaat hoitotulokset saavutetaan riittävällä dialyysihoidolla, lääkehoidolla, ruokavaliolla, potilaan ja hoitohenkilökunnan yhteistyöllä sekä omaisten tuella. Tasapainoisella hoidolla oireet helpottuvat ja elämänlaatu paranee.

MITÄ DIALYYSI ON?

Dialyysihoidoilla poistetaan kehoon kertyneitä aineenvaihdunnan kuona-aineita ja nesteitä silloin, kun ihmisen omat munuaiset eivät enää toimi riittävästi.

Veri ohjataan dialyysineulan tai dialyysikatetrin kautta dialyysikoneen avulla suodattimeen eli keinomunuaiseen jossa puhdistuminen tapahtuu. Toisen neulan kautta ohjataan puhdistunut veri takaisin potilaaseen. Dialyysihoito toteutetaan yleensä 3 kertaa viikossa 4–5 tunnin ajan.

VALTIMO-LASKIMOAVANNE

Valtio-laskimoavanne (puhekielessä usein fisteli) tarkoittaa sitä, että käsivarren valtimosuoni ja laskimosuoni on liitetty toisiinsa leikkauksessa. Leikkauksen seurauksena käsivarren laskimosuonet ovat suurentuneet ja paine suonissa kasvaa.

Pidä hyvää huolta fistelistäsi. Fisteli voi tukkeutua, jos siihen kohdistuu voimakasta painetta tai tärinää. Fistelikädestä ei saa ottaa verenpainetta eikä verikokeita. Siihen ei myöskään saa laittaa tippakanyyliä, kelloa, rannerengasta tai potilasranneketta. Älä laita fistelikäteen mitään puristavaa. Älä nuku fistelikäden päällä. Varo, ettei fistelikäteen tule naarmuja tai ihorikkoja, ne lisäävät fistelin tulehdusriskiä. Dialyysihoidon jälkeen sairaanhoitaja laittaa laastarit tai siteen fistelin pistopaikkoihin. Anna laastareiden olla paikoillaan hoitopäivän iltaan tai seuraavaan päivään asti. Näin pistokohtien päälle ehtii muodostua suojaava rupi.

DIALYYSIKATETRI

Dialyysikatetri on laitettu sinulle leikkaussalissa. Katetri sijaitsee yleensä kaulalla tai rintakehällä. Katetri voi olla joko väliaikainen tai tunneloitu eli pysyvä katetri. Saat katetrin hoito-ohjeet dialyysiyksiköstä.

HYGIENIA

Infektioiden estämisen kannalta on tärkeää, että muistat huolehtia yleishygieniastasi. Ihon rasvaus on myös tärkeää, sekä suun- ja hampaiden hoito.

Jos sinulla on dialyysikatetri, niin siihen ei yleensä tarvitse koskea kotona. Katetri on kuitenkin suojattava kosteudelta pesun ajaksi.

Kun tulet dialyysiosastolle, muista pestä kädet sekä fistelikäsi kyynärpäätä myöden. Muista myös käyttää käsidesinfektiota tarvittavan usein. Näin estämme infektioiden leviämisen.

Valitse hoidon ajaksi itsellesi mukava ja puhdas vaatetus. Dialyysin kannalta fistelin kautta hoitoa tehtäessä löysä hiha olisi suositeltavaa, ja katetripotilaalla napitettava kaula-aukko.

RAVITSEMUS

Kiinnitä huomiota riittävän energian saantiin elimistön rakennusaineeksi. Energian tarpeeseen vaikuttavat ihmisen koko, ikä, sukupuoli ja liikunta. Hyvän ja riittävän ruokavalion lähtökohtana on monipuolisuus.

Varmista että saat sopivasti ja monipuolisesti valkuaista (n. 1-1.5 g suositus painokiloa kohti), jotta elimistö pystyy uusimaan soluja ja pitämään yllä elintoimintoja ja vastustuskykyä. Huomioi kuitenkin, että valkuaisaineiden (liha, kala ja muna) aineenvaihduntatuotteet ovat niitä kuona-aineita, joita munuaisen vajaatoiminnassa kertyy elimistöön. Valkuaisaineiden liikasaanti on siis pahasta.

Dialyysipotilaan ravitsemukseen kuuluu myös fosfori-, kalium- ja nesterajoitus, saat tarkempia ohjeita ravitsemukseen liittyen dialyysiosaston hoitajalta.

LIIKUNTA

Päivittäinen liikunta on tärkeää, se pitää nivelet liikkuvina, vahvistaa lihaksia, parantaa ruokahalua ja virkistää mieltä. Jokainen voi liikkua vointinsa ja mieltymyksensä mukaan, mutta liikunnan säännöllisyys on tärkeää. Tarvittaessa lisäohjeita saa fysioterapeutilta.

TUTKIMUKSET

Otamme dialyysiosastolla verikokeita säännöllisin väliajoin. Verikokeita varten ei tarvitse olla ravinnotta. Joka toinen viikko kontrolloimme pienen veren kuvan (josta selviää hemoglobiinitaso), kalium, natrium, kalkki ja fosfori. Niin sanotut kuukausinäytteet otetaan kerran kuukaudessa, silloin kontrolloidaan edellä mainittujen lisäksi muun muassa urea ja kreatiniini.

Keuhkokuva eli thorax röntgen otetaan tarpeen mukaan.

Kehon koostumuksen analyysi eli BCM mittaus tehdään tarvittaessa. Sen avulla pystymme arvioimaan tavoite- eli kuivapainoa.

Sydänfilmi eli EKG otetaan kerran vuodessa.

HOITOMAKSUT

Dialyysikäynneistä peritään sarjahoitomaksu, kunnes 45 hoitokertaa vuodessa on täynnä. Sen jälkeen hoito on maksuton loppuvuoden. Maksutapahtuma alkaa alusta joka vuosi.

MATKAKORVAUKSET

Dialyysipotilaiden taksimatkat korvataan terveydellisistä syistä (omavastuu kunnes vuosikatto täyttyy). Myös omaa autoa tai julkisia kulkuneuvoja voi käyttää dialyysimatkoilla. Korvaukset haetaan Kelasta. Potilaat käyttävät pääasiallisesti Kela-taksia, puh 0800-99000.

VIRIKKEET

Osastollamme on mahdollisuus kuunnella radiota ja katsella televisiota hoidon aikana. Voit myös lainata tablettia hoidon ajaksi. Osastollemme tulee joitakin aikakausilehtiä ja päivälehtiä.

YHDISTYSASIAT

Sinulla on mahdollisuus liittyä valtakunnalliseen Munuais- ja maksaliittoon sekä paikalliseen Vaasanseudun munuais- ja maksayhdistykseen.

Liitto järjestää muun muassa sopeutumisvalmennus- ja kuntoutuskursseja, sekä julkaisee Elinehto-lehteä, josta saa ajankohtaista tietoa hoitoon liittyvistä asioista. Liiton kotisivuilta www.musili.fi löydät paljon munuaissairauteen liittyvää tietoa.

Paikallinen yhdistys lähettää jäsenille kirjeitä, joista saat tietoa Vaasan seudun yhdistysasioista ja sen toiminnasta. Yhdistys järjestää retkiä, kursseja, myyjäisiä, sekä muuta virkistystoimintaa. Jäseneksi voit liittyä yhdistyksen kotisivuilla www.vamusi.fi. Ilmoittautumislomakkeita saa myös dialyysistä.

Tervetuloa dialyysiin!

Dialyysiosaston henkilökunta, puh 213 2662

Vaasan sairaanhoitopiiri • www.vaasankeskussairaala.fi • Vaihde 06 213 1111

Tämä ohje on tarkoitettu hoitosuhteessa oleville potilaillemme.